

Místo Jihlava

ÚVODEM

Na památkách mě nepřestává udivovat rozmanitost. A taky skutečnost, že stále potkávám další a další lidi, kteří péči o kulturní dědictví vidí jako své poslání. Nezáleží na tom, zda pracují dobrovolně nebo jde o jejich zaměstnání či podnikání. Všechny je spojuje vašeň a jiskra v oku. To zapálení jsem viděl opět při předávání letošních ocenění veřejných sbírek na památky. Zažívám ho při osobních schůzkách. A nedávno také na zahájení výstavy VLTAVA slavná & splavná v Jízdnárně Pražského hradu. Projekt, který onu rozmanitost na téměř čtyřech tisících metrech čtverečních skvěle dokládá. Doporučuji k návštěvě. Více se dočtete přímo od hlavního kurátora na následujících stránkách.

Rozmanitost péče o památky představuje také náš internetový portál PROPAMÁTKY, jehož novou podobu si po nedávné celkové modernizaci může každý ověřit. Vše ještě není hotovo, ale pevně věřím, že v brzké době budeme moci představit další nové funkce a nástroje. Rád bych poděkoval celému týmu, se kterým na dokončení pracujeme, a taky dárcům, bez nichž bychom tento projekt nemohli uskutečnit.

Přeji vám inspirativní čtení.
Aleš Kozák

DOPORUČUJEME

NOVĚ ZAPSANÉ PAMÁTKY

Ve třetím čtvrtletí letošního roku přibýlo do evidence Národního památkového ústavu přes 15 nemovitých kulturních památek. Ministerstvo kultury za ně prohlásilo mimo jiné farní areál v Dyjákovickách, zvoničku v Panské Lhotě, nádraží s vodárnou v Červeném Kostelci nebo kamenný most v Hejtmánkovicích. Památkami se staly Melicharova vila v Brandýse

Kryštof Havlice

nad Labem, boží muka v Bílé, sokolovna v Moravských Budějovicích, dva nájemní domy v Brně, vodojem v Třeboni či spolkový dům s tělocvičnou v Liběchově.

NÁVŠTĚVA GALERIE SNIŽUJE HLADINU STRESU

Nová studie z King's College London přináší vědecký důkaz, že návštěva galerie a kontakt s originálními uměleckými díly má okamžité pozitivní účinky na fyziologii lidského těla. Během kontaktu s uměleckými originály klesla u účastníků hladina hormonu kortizol o 22 procent, u kontaktu s reprodukcemi to bylo pouze osm procent. V době hledání nových způsobů, jak definovat roli muzeí v komunitách, představuje tento výzkum důležitý příspěvek k diskusi. www.museumsandheritage.com.

HLASUJTE PRO ALEJ ROKU 2025

Aleje jsou živým odkazem minulosti – spojují krásu, historii i přírodu. Dříve sloužily poutníkům k orientaci, dnes jsou symbolem tradice a kulturní krajiny. Hlasujte v anketě Alej roku

SPOLUPRÁCE ARCHITEKTŮ S MUZEI

Centrum kreativního muzejnictví Královéhradeckého kraje zve na workshop Proč je dobré přizvat architekta*tku výstav? Akce se koná 19. ledna 2026 v Muzeu východních Čech v Hradci Králové. Účastníci budou mít příležitost prodiskutovat své vlastní projekty, a na chvíli se dokonce stanou sami sobě architekty. Celým workshopem a diskuzí provede Tomáš Svoboda, který působí jako architekt výstav, filmový scénograf a pedagog. Více na www.4museum.cz

2025 a podpořte stromy, které tvoří duši našich cest a parků. Objevte kouzlo Aleje k Loretě, lipovou proměnou v Jeseníkách či platanovou alej ve Strážnici – všechny vyprávějí svůj příběh. Hlasování trvá do 28. 1. 2026 na webu. www.alejroku.cz

SPOLUPRACUJEME

ČASOPIS PROPAMÁTKY VYDÁVÁ OD ROKU 2012 INSTITUT PRO PAMÁTKY A KULTURU – NEZISKOVÁ ORGANIZACE, KTERÁ POMÁHÁ ŠÍŘIT OSVĚTU A PŘÍKLADY DOBRÉ PRAXE V PÉČI O PAMÁTKY. REDAKCE DLOUHODOBĚ SPOLUPRACUJE S ŘADOU VÝZNAMNÝCH OBOROVÝCH ORGANIZACÍ:

Matěj Stropnický

ZÁMEK OSEČANY NA PŘÍBRAMSKU PROCHÁZÍ DÍKY SVÉMU SOUČASNÉMU MAJITELI POSTUPNOU OBNOVOU.

ROZHOVOR S MATĚJEM STROPNICKÝM

Stávání se zámek je na tom to nejlepší

Opustil práci v Praze, aby se mohl naplno věnovat postupné obnově a ožívání zámku Osečany. Přistupuje k němu s respektem, systematicky naplňuje původní plán a zároveň tam uplatňuje i své herectví.

Kam jste se posunuli od roku 2019, kdy s vámi vedl rozhovor kolega Kryštof Havlice?

Asi po třech letech života tady jsem pochopil, že nejlepší bude, když se budu zámku věnovat na plný úvazek, přestal jsem dojíždět do Prahy za prací a stal jsem se kastelánem. Od letoška navíc jediným, neboť partner odešel. Druhá věc je, že se zámek od našeho nastěhování v roce 2018 změnil ve známé místo. Lidé sem jezdí na prohlídky, divadlo, brigády, procházku či návštěvu. Mnozí se vracejí, letos jsem měl asi dvacítku zájezdů. Místo žije, a to je pro mě největší posun. Cílem projektu „Zámek bude“ bylo právě to, aby byl pro lidi, a to se daří, což je fantastické. Například na nové vysvěcení zámecké kaple sv. Anny přišlo letos v létě 150 lidí.

Jaké prostory v zámku jsou již opravené a co dalšího vás ještě čeká?

Hotová je střecha zámku s krovem, komíny a věží. To umožnilo opravit

Zbyněk Konvíčka

MÍSTO LÁKÁ MILOVNÍKY HISTORIE NEJEN K NÁVŠTĚVĚ AKCÍ, ALE TĚŽ JAKO DOBROVOLNÍKY NA POMOC.

druhé patro, tzn. šest místností a jednu s koupelnou, kde bydlím. Tyto sály mají opravené trámové konstrukce, vyhnanou dřevomorku, zbroušené a naolejované fošnové podlahy. Výmalba stropů a stěn je restaurována tam, kde se dochovala, jinde jsou malované záklopy; je tu nová elektřina, repasovaná okna a renovované dveře. Poslední dva roky vybavuji zámek za pomoci podporovatele Lukáše Hraběte nábytkem a doplňky. Do toho vstoupily dvě velké samostatné rekonstrukční práce, jež jsem letos dokončil. Zámecké kapli jsme s restaurátory vrátili její barokní podobu. S pomocí mecenášky paní Nadi se mi podařilo vykoupit původní obrazy od Arcibiskupství pražského a dnes tu opět visí. Kromě interiérové výmalby byla restaurována i sochařská výzdoba vstupu – reliéf se sv. Annou a sochy sv. Linhartu a sv. Felixe, jimž byly obnoveny hlavy díky mistrovství restaurátora Daniela Talavery. Mám tu vůbec velké štěstí na mimořádné řemeslníky. Také jsem letos dokončil rekonstrukci samostatné budovy prádelny u potoka Mastníku v zámeckém parku. Zároveň jsem rozjel generálku střechy objektu stávající na nádvoří. To už nešlo odložit – třetinu střechy vzala červnová vichřice.

Jak u tak rozlehlého objektu obklopeného zámeckým parkem plánujete opravy? Jaká jsou zásadní kritéria ve stanovování priorit?

Priority jsme měli od začátku jasné – nejprve musíme mít kde bydlet. Pak

Matěj Stropnický

PŘÍJMY Z OSEČANSKÉHO DIVADELNÍHO LÉTA VÝZNAMNĚ PŘÍSPÍVAJÍ DO BALÍKU PENĚZ URČENÉHO NA OBNOVU CELÉHO ZÁMECKÉHO AREÁLU.

bylo nutné uzavřít prostor nádvoří. Následně přišla na řadu střecha zámku. Po jejím dokončení postupuji zámkem odshora dolů. Jiných objektů je tu celkem ještě asi osm. Těm se věnuji, pokud už není zbytí, což byl příklad prádelny, kterou se mi podařilo opravit dřív, než jí spadla střecha, u stájí to šlo bohužel naopak. Jsem hodně systematický. Od prvopočátku si stojím za rozhodnutím, že udělám každou místnost takříkajíc načisto. Na mnoha soukromých objektech při návštěvách vidím, že jenom hasí požáry nebo že opravují to, co se jim zrovna chce. Zásadní je ale mít plán. Pojetí „načisto“ se mi jeví jako dobré hlavně proto, že výsledek je jednoznačný a dodává vám sílu pokračovat. Nejhorší je mít všechno rozdělané.

Podařilo se zachránit zdejší původní mobiliář a vybavení? Podle čeho se rozhodujete, čím zámek zařídíte?

To je trochu bolavé téma. Původní inventář mají dědicové po poslední majitelce Anně Voith von Sterbez, což je rodinné dědictví a těžko se získává. Mám pár drobností, nejvíc původního vybavení je v kapli. Pořád doufám, že se s dědici domluví. Do kaple jsem vykoupil obrazy a jednám s církví i o dalším vybavení. Několik drobností se podařilo vykoupit v aukcích nebo je darovali sousedé či vnučka jedné z dědiček. Mám hodně fotografií od restituentů zámku, od nichž jsme ho před lety kupovali. Za první republiky koupilo již prázdný zámek družstvo lékařů, jejichž potomci jej pak zresti-

MATĚJ STROPNICKÝ

- narodil se v roce 1983 v Praze
- český politik, novinář, herec
- vystudoval žurnalistiku a mezinárodní teritoriální studia na Univerzitě Karlově v Praze
- od roku 2018 žije a opravuje zchátralý zámek v Osečanech na Příbramsku

tuovali, nikoli dědicové po baronce. Jsem tedy hodně odkázan na nákupy starožitností. Zámek je barokní, ale vybavení v tomto slohu je finančně nereálné. Proto jej zařizují artefakty z 19. století a občas barokním kusem, když mám štěstí na něco dostupného. Máme tu také fantastický originální

Matěj Stropnický

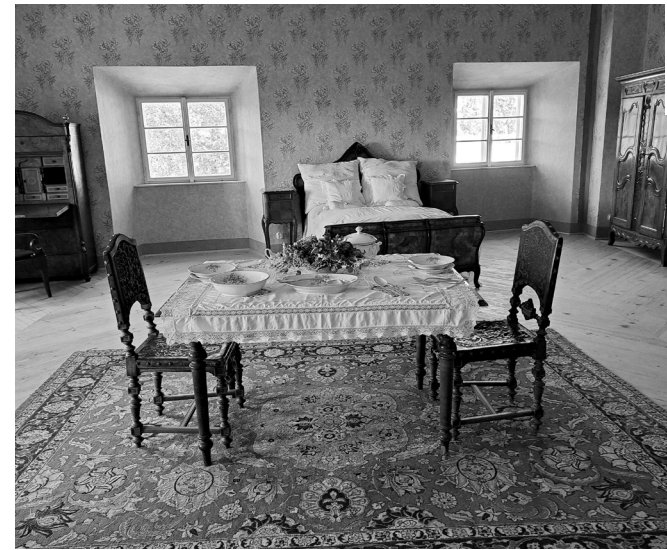
RELIEF SE SV. ANNOU A SOCHAMI SV. LINHARTA A SV. FELIXE

exponát: Müllerovu velkou mapu Čech z roku 1722, velkou 3x3 metry. Tu sem koupila mecenáška paní Naďa a restauroval ji Ondřej Zatloukal.

Podle vašich slov nebyla na zámek kromě místností v přízemí zavedena voda a elektřina také není všude. Jak budete řešit dále vytápění zámku, rozvody vody a elektroinstalace?

Rozvody elektřiny a vody tu jsou od 60. let, kdy zde byl sklad podniku Zdravotnické zásobování. Toto využití zámek nezdevastovalo a dokládá to mé mínění, že stát bral ohledy i na památky mimo kategorii A. Během památkového dohledu při opravě v 60. letech zde nebylo nic zásadně zničeno. Nemám rád paušalizování, že za komunistů památky jen chátraly, naopak památková péče tehdy vlastně v současném pojetí vznikla. Rozvody jsou dnes už staré, ale od našeho příchodu se stav zlepšil. Nicméně nedělám všude koupelny – hygienické zázemí je na patře vždy jen jedno. I se zásuvkami a elektřinou obecně šetřím, o spotřebičích ani nemluvě. Zámek může být pohodlný za dvou předpokladů: buď se služebnictvem jako tenkrát, což samozřejmě nepřipadá v úvahu, nebo jeho modernizací, ta mne však neláká. Nechávám zámek autentický. Centrální vytápění nedělám. Do místností se vracejí kachlová kamna, a kdo chce teplo, musí si zatopit.

Setkali jsme se v Osečanech u příležitosti křtu publikace Naše hrady 2 v kresebných rekonstrukcích od

Zbyněk Konvíčka

HOSTINSKÝ POKOJ JE JEDNOU Z OPRAVENÝCH MÍSTNOSTÍ, KUDY OD BŘEZNA DO ŘÍJNA PROCHÁZEJÍ O NEDĚLÍCH PROHLÍDKY ZÁMKU.

výtvarníka Dali Figely a kolektivu autorů. Jak často se podobné akce u vás konají?

Úplně pravidelně ne. Oslovili mě autoři, a protože miluju knihy, souhlasil jsem. Za odměnu mi výtvarník Dali Figely nakreslil pravděpodobnou hmotovou podobu zámku okolo roku 1500 na základě stavebněhistorického průzkumu. Byl to už tehdy velký kamenný objekt se dvěma křídly a mohutnou věží, jejíž dispozice přetrvala, ačkoliv je dnes zabudovaná do severozápadního nároží. V listopadu jsem v rámci celorepublikového festivalu Den poezie pořádal čtení básníků u krbu. Ozvláštnil jsem ho tím, že jsem kromě tvůrců pozval i kritika, který jim verše hodnotil rovnou na místě. Začátkem prosince se tu konal adventní koncert.

Na zámku pořádáte také divadelní představení. Podle jakého klíče si umělce vybíráte?

S konceptem divadelního festivalu Osečanské divadelní léto přišel tehdy herec Daniel Krejčík, můj bývalý partner. Byla to šťastná idea, protože zámek v létě ožívá současným programem. Festival se tu odehrává už sedm let. Je to velmi podstatný zdroj financování oprav, protože opravdu vydělává. Nikdy jsme nechtěli komerční „řachandy“, nabízíme nejčastěji intelektuální veselohry – komedie nebo tragikomedie na určité téma. Koncept se opíral o to, že sice zveme hostující představení, ale především vytváříme vlastní repertoár, ve kterém hrajeme my a zveme si hosty. Po Danově od-

chodu to musím překopat, ale divadla se nebojím. Příští sezonu musím každopádně udělat nové vlastní představení ve spolupráci s někým novým.

Kde hledáte další finanční zdroje na obnovu kromě vstupného z kulturních akcí a pravidelných nedělních prohlídek?

Zámek je podnikání, kde usiluji o to, aby na konci roku byla nula. Jde o sezonní činnost: faktury platím v létě, kdy chodí návštěvníci, ale smlouvy na práce uzavírám už na sklonku zimy. Většinu si zámek musí vydělat mojí zdejší činností. K tomu se přidávají dotace. Žádosti píšu sám přes zimu, úspěch je nejistý a peníze přijdou až v létě. Hlavními poskytovateli jsou ministerstva kultury, zemědělství a Středočeský kraj. Dotace pokryjí asi třetinu nákladů. No a pak existují „přátelé zámku“. Někteří tu mají pronajaté pokoje (jako „chalupu“) za nájem, jiní mi pomáhají nepravidelnými částkami na konkrétní opravy, často podle svého výběru. S dárci jsem v průběžném každodenním kontaktu. Chci, aby se cítili být součástí zdejšího příběhu, protože jde často o lidi, jejichž snem bylo nějakou památku opravovat, a já jim ho nepřímo vlastně plním.

S kým spolupracujete při obnově celého zámeckého areálu? Které odborníky, firmy, organizace či řemeslníky oslovujete?

Nejdůležitější jsou památkáři a řemeslníci. S památkáři vycházím skvěle, protože chci opravovat památku

Zbyněk Konvíčka

SALON – HLAVNÍ PARÁDNÍ MÍSTNOST – JE ZATÍM VYBAVEN NÁBYTKEM VE STYLU LUDVÍKA FILIPA Z DOBY OKOLO ROKU 1880. NA GENERÁLNÍ OPRAVU JEŠTĚ ČEKÁ.

jako památku. Středočeský památkový ústav považují za profesionální pracoviště a dámy Jindřiška Černochová a Marie Kuldová, které mne mají na starost, jsou milé a výborné odbornice. Takže to je radost. Úřední část obstarává památkový odbor v Sedlčanech, který v zásadě respektuje stanoviska NPÚ. To vnímám jako správné a funkční. Na běžné práce oslovuji místní řemeslníky (zedníky, instalatéry, elektrikáře, truhláře) z okolí. V „sedlčanském kraji“, jak se tu říká, nevymřeli. Na specializované restaurátorské práce vyhledávám odborníky, často s pomocí památkářů. Z mimořádných řemeslníků jmenuji sochaře Daniela Talaveru, tým Adama Součka (restaurování výmalby kaple) a specialistu na umělý mramor Vlastimila Bočánka. Opomenout nechci ani restaurátorky Patricii Tomíčkovou a Alžbětu Čechovou, jež pracují na omítkách sálů. Před jejich profesí se skláním za obrovskou baterii trpělivosti, bez níž ji nelze vykonávat. Nutno nicméně říct, že hodně trpělivosti se vyžaduje též ode mne: řemeslníci tu se mnou prakticky bydlí už sedmý rok od února do listopadu.

Jak by mohl vypadat zámek Osečany, až budete mít „hotovo“? Objekt bude obnovený, zámecký park zrevitalizovaný. Čím bude památka žít a ožívat?

Ono hotovo nebude vlastně nikdy. Na to, co bude, až zámek celý definitivně „bude“, nemyslím. Krása je v tom, že pořád ještě není. To jeho stávání se zámkem, to je na tom to nejlepší. ■